ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1975

Vyhlásené: 28.11.1975 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

129

ZÁKON
Českej národnej rady
z 18. novembra 1975
o pôsobnosti orgánov Českej socialistickej republiky v sociálnom zabezpečení

Česká národná rada sa uzniesla na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ
ORGÁNY SOCIÁLNEHO ZABEZPEČENIA A ICH ÚLOHY

§ 1
Orgány sociálneho zabezpečenia

(1) Orgány sociálneho zabezpečenia Českej socialistickej republiky sú:

a) Ministerstvo práce a sociálnych vecí Českej socialistickej republiky,

b) Úrad dôchodkového zabezpečenia v Prahe,

c) národné výbory,

d) Ministerstvo vnútra Českej socialistickej republiky a Ministerstvo spravodlivosti Českej socialistickej republiky v medziach pôsobnosti ustanovenej zákonom o sociálnom zabezpečení.1)

(2) Ako orgány sociálneho zabezpečenia pôsobia tiež sociálne komisie jednotných roľníckych družstiev.

(3) Orgány sociálneho zabezpečenia Českej socialistickej republiky zabezpečujú čo najširšiu účasť pracujúcich na vykonávaní sociálneho zabezpečenia a jeho kontrole, utvárajú predpoklady na účasť pracujúcich na rozhodovaní vo veciach sociálneho zabezpečenia a úzko spolupracujú so spoločenskými organizáciami, najmä s orgánmi Revolučného odborového hnutia, s orgánmi výrobných družstiev a s orgánmi Zväzu družstevných roľníkov Českej socialistickej republiky.

§ 2
Ministerstvo práce a sociálnych vecí Českej socialistickej republiky

(1) Ministerstvo práce a sociálnych vecí Českej socialistickej republiky (ďalej len „ministerstvo“)

a) riadi a kontroluje vykonávanie sociálneho zabezpečenia,

b) zabezpečuje, aby sa úlohy sociálneho zabezpečenia plnili v súlade s možnosťami a potrebami spoločnosti.

(2) Ministerstvo môže zriadiť ako svoj orgán posudkovú komisiu sociálneho zabezpečenia na posudzovanie zdravotného stavu vo výnimočných prípadoch, ktoré ministerstvo určí, pretože ich posúdenie si vyžaduje osobitné odborné vedomosti.

§ 3
Úrad dôchodkového zabezpečenia v Prahe

(1) Úrad dôchodkového zabezpečenia v Prahe rozhoduje o dávkach dôchodkového zabezpečenia, pokiaľ nie je v tomto zákone alebo v zákone o sociálnom zabezpečení ustanovené, že o nich rozhoduje iný orgán sociálneho zabezpečenia; pri vykonávaní dôchodkového zabezpečenia spolupracuje s národnými výbormi.

(2) Úrad dôchodkového zabezpečenia v Prahe zodpovedá za účelné a hospodárne vynakladanie prostriedkov na dôchodkové zabezpečenie, s ktorými hospodári.

Národné výbory

§ 4

(1) Národné výbory poskytujú dávky a služby sociálnej starostlivosti a v prípadoch ustanovených týmto zákonom rozhodujú o dávkach dôchodkového zabezpečenia a o dávkach zo zabezpečenia členov rodín občanov, ktorí vykonávajú službu v ozbrojených silách.

(2) Národné výbory rozhodujú o dávkach zabezpečenia matky a dieťaťa a o dávkach zabezpečenia v chorobe, ak je ich poskytovanie upravené vykonávacími predpismi k zákonu o sociálnom zabezpečení alebo predpismi o zabezpečení družstevných roľníkov v chorobe a o zabezpečení matky a dieťaťa, ako aj o ďalších dávkach a príspevkoch podľa osobitných predpisov.2)

§ 5
Správne komisie

(1) Okresné národné výbory a krajské národné výbory3) zriaďujú ako správne komisie posudkové komisie sociálneho zabezpečenia, dávkové komisie a komisie starostlivosti o rodinu a deti.

(2) V prípade potreby môže krajský národný výbor poveriť okresný národný výbor vo svojom obvode, aby jeho posudková komisia sociálneho zabezpečenia posudzovala invaliditu alebo iné zdravotné otázky súvisiace s vykonávaním sociálneho zabezpečenia účastníkov boja proti fašizmu a obetí fašizmu, prípadne v niektorých ďalších odôvodnených prípadoch na území celého kraja.

(3) V odôvodnených prípadoch môže okresný národný výbor so súhlasom krajského národného výboru zriadiť posudkové komisie sociálneho zabezpečenia s pôsobnosťou pre pracujúcich veľkých organizácií, ktoré majú závodné zdravotnícke zariadenie.

DRUHÁ ČASŤ
PÔSOBNOSŤ NÁRODNÝCH VÝBOROV NA ÚSEKU DÔCHODKOVÉHO ZABEZPEČENIA, ZABEZPEČENIA ČLENOV RODÍN OBČANOV VYKONÁVAJÚCICH SLUŽBU V OZBROJENÝCH SILÁCH, ZABEZPEČENIA V CHOROBE A ZABEZPEČENIA MATKY A DIEŤAŤA

§ 6

Národné výbory pri vykonávaní sociálneho zabezpečenia poskytujú občanom a organizáciám odbornú pomoc, kontrolujú, ako organizácie plnia úlohy uložené zákonom o sociálnom

zabezpečení, a ukladajú im, aby zistené nedostatky odstránili. Obstarávajú a predkladajú Úradu dôchodkového zabezpečenia v Prahe podklady potrebné na rozhodnutie o dávkach dôchodkového zabezpečenia.

§ 7
Pôsobnosť miestnych (mestských) národných výborov

Miestny (mestský) národný výbor rozhoduje,

a) komu sa má vyplácať dávka dôchodkového zabezpečenia, ak by sa výplatou dávky oprávnenému zjavne nedosiahol účel, ktorému má dávka slúžiť, alebo ak by sa tým poškodzovali záujmy osôb, ktoré je dôchodca povinný vyživovať,

b) komu sa majú vyplácať prídavky na deti zo zabezpečenia družstevných roľníkov, zo zabezpečenia vedeckých pracovníkov, spisovateľov, hodobných skladateľov, výtvarných umelcov a architektov, novinárov, výkonných umelcov a artistov a zo zabezpečenia občanov, ktorí poskytujú služby a opravy na základe povolenia národného výboru, z dôchodkového poistenia jednotlivo hospodáriacich roľníkov a iných osôb samostatne hospodáriacich, alebo výchovné zo sociálneho zabezpečenia, ak sa výplatou do rúk doterajšieho príjemcu zjavne nedosahuje účel, na ktorý sú prídavky (výchovné) určené.4)

Pôsobnosť okresných národných výborov

§ 8

(1) Okresný národný výbor

a) rozhoduje

1. o tom, či sa zamestnanie (poistenie) prerušilo z vážnych dôvodov,
2. o skončení zamestnnia I. alebo II. pracovnej kategórie z iných vážnych dôvodov ako zdravotných,
3. o vzniku a zániku sociálneho zabezpečenia družstevných roľníkov,
4. o vzniku a zániku sociálneho zabezpečenia vedeckých pracovníkov, spisovateľov, hodobných skladateľov, výtvarných umelcov, architektov, novinárov, výkonných umelcov a artistov,
5. o vzniku a zániku dôchodkového poistenia jednotlivo hospodáriacich roľníkov a iných samostatne hospodáriacich osôb a spolupracujúcich členov ich rodín,
6. o započítaní celého kalendárneho roka do doby zamestnania pred 1. januárom 1976, ak člen jednotného roľníckeho družstva neodpracoval ustanovený počet pracovných dní, prípadne inak určený pracovný úväzok,
7. o zvýšení dôchodku manželky pre bezvládnosť a zvýšení sociálneho dôchodku (výchovného k nemu) pre bezvládnosť,
8. o podpore pri narodení dieťaťa dôchodkyni alebo manželke, prípadne inej rodinnej príslušníčke nepracujúceho dôchodcu,
9. o príspevku na rekreáciu detí nepracujúceho dôchodcu,
10. o pohrebnom pri úmrtí nepracujúceho dôchodcu, prípadne člena jeho rodiny,
11. o pohrebnom pri úmrtí jednotlivo hospodáriaceho roľníka, spolupracujúceho člena jeho rodiny alebo rodinného príslušníka,
12. o dávkach zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa zo sociálneho zabezpečenia vedeckých pracovníkov, spisovateľov, hudobných skladateľov, výtvarných umelcov, architektov, novinárov, výkonných umelcov a artistov,

13. o dávkach zabezpečenia matky a dieťaťa zo sociálneho zabezpečenia občanov, ktorí poskytujú služby a opravy na základe povolenia národného výboru, a z dôchodkového poistenia jednotlivo hospodáriacich roľníkov a iných samostatne hospodáriacich osôb a spolupracujúcich členov ich rodín,
14. o povinnosti občanov uvedených v bode 12 a 13 a členov jednotných roľníckych družstiev vrátiť dávku zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa poskytnutú neprávom alebo vo vyššej výmere, ako patrila, a o povinnosti jednotného roľníckeho družstva nahradiť škodu spôsobenú nesprávnou výplatou týchto dávok,
15. o odvolaní proti rozhodnutiu sociálnej komisie jednotného roľníckeho družstva o peňažných dávkach zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa,
16. o zaopatrovacom príspevku a o príspevku na úhradu za užívanie bytu;

b) spracúva rozbory invalidizácie a navrhuje príslušným orgánom opatrenia smerujúce k prevencii invalidity a k odstráneniu následkov invalidity.

§ 9

Okresný národný výbor svojou posudkovou komisiou sociálneho zabezpečenia

a) rozhoduje
   1. na podnet lekárskej poradnej komisie5) o tom, či je úplne alebo čiastočne invalidný pracujúci, ktorý je práceneschopný pre chorobu alebo úraz počas aspoň 3 mesiacov a ktorému patrí nemocenské a ktorý nepožiadal o invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok, alebo ktorého žiadosti sa nevyhovelo,
   2. o tom, či sa zamestnanie I. alebo II. pracovnej kategórie skončilo zo zdravotných dôvodov,
   3. o nevyhnutnosti trvalého prevedenia pracujúceho na inú prácu alebo o nevyhnutnosti trvalej zmeny zamestnania, ak posudková komisia sociálneho zabezpečenia v súvislosti s rozhodovaním o dávkach dôchodkového zabezpečenia zistila, že pracujúci vzhľadom na svoj zdravotný stav natrvalo stratil spôsobilosť ďalej vykonávať doterajšiu prácu alebo že ju nesmie vykonávať pre ochorenie chorobou z povolania alebo pre ohrozenie touto chorobou,6)
   4. o poskytnutí kúpeľnej starostlivosti nepracujúcim dôchodcom, členom jendotných roľníckych družstiev, vedeckým pracovníkom, spisovateľom, hudobným skladateľom, výtvarným umelcom, architektom, novinárom výkonným umelcom, artistom a ich rodinnným príslušníkom, s výnimkou chorôb, na ktoré povoľujú kúpeľnú starostlivosť podľa osobitných predpisov orgány štátnej zdravotníckej správy,
   5. o ivalidite (ťažkom zdravotnom postihnutí) dieťaťa a o nevyhnutnosti stálej starostlivosti oň pre priznanie príplatku k prídavkom na deti z nemocenského poistenia;7)

b) vydáva posudok
   1. o úplnej (čiastočnej) invalidite, o bezvládnosti, o invalidite (ťažkom zdravotnom postihnutí) dieťaťa a o nevyhnutnosti stálej starostlivosti oň, v konaní o dávkach dôchodkového zabezpečenia, pokiaľ nejde o prípady uvedené pod písmenom a) bodom 1, a v konaní o dávkach zabezpečenia matky a dieťaťa,
   2. o tom, či má občan pre nepriaznivý zdravotný stav značne sťažené všeobecné životné podmienky;

c) v súvislosti s rozhodovaním alebo vydávaním posudkov odporúča
   1. poskytovanie nemocenského po uplynutí podpornej lehoty v prípadoch, v ktorých možno očakávať, že pracovník v krátkom čase nadobudne práceschopnosť,
   2. v rámci posudzovania úplnej (čiastočnej) invalidity opatrenia na obnovenie práceschopnosti posudzovaného, vhodnosť ďalšieho liečenia, vhodnú úpravu pracovných podmienok, prípadne obstaranie vhodných pomôcok.

§ 10

Okresný národný výbor svojou dávkovou komisiou

a) rozhoduje

1. o sociánom dôchodku a výchovnom k nemu,
2. o dôchodku manželky,
3. o poskytovaní vdovského dôchodku rozvedenej žene po uplynutí času, v ktorom mal bývalý manžel povinnosť poskytovať jej príspevok na výživu,
4. o zastavení výplaty sirotského dôchodku alebo výchovného k dôchodku, ak sirota alebo dieťa, na ktoré sa poskytuje výchovné k dôchodku, uzavrie manželstvo,
5. o čiastočnom invalidnom dôchodku jednotlivo hospodáriacich roľníkov a spolupracujúcich členov ich rodín, ktorí sa stali následkom pracovného úrazu čiastočne invalidnými, a o jeho zvýšení,
6. o zvýšení invalidného dôchodku jednotlivo hospodáriacich roľníkov a spolupracujúcich členov ich rodín, ktorí sa stali následkom pracovného úrazu čiastočne invalidnými,
7. o povinnosti dôchodcu vrátiť dávku dôchodkového zabezpečenia (poistenia) poskytnutú neprávom alebo vo vyššej výmere, ako mu patrila, a o povinnosti organizácie nahradiť škodu spôsobenú nesprávnou výplatou dôchodku, pokiaľ rozhodovanie o takejto dávke patrí do pôsobnosti národného výboru,
8. o započítaní doby nezamestnanosti, pokiaľ sa táto doba nezapočítava už podľa zákona o sociálnom zabezpečení,
9. o započítaní doby vojenskej služby v iných ako spojeneckých armádach (včítane doby zajatia), ktorú československí občania povinne vykonávali v čase neslobody,
10. o odstraňovaní tvrdosti, ktoré by sa vyskytli pri poskytovaní dávok na úseku zabezpečenia v chorobe, zabezpečenia matky a dieťaťa, zabezpečenia členov rodín občanov vykonávajúcich službu v ozbrojených silách a zabezpečenia dôchodcov niektorými ďalšími dávkami;

b) navrhuje Úradu dôchodkového zabezpečenia v Prahe

1. započítanie doby zamestnania v sporných prípadoch,
2. zvýšenie invalidného dôchodku invalida z mladosti a invalida mladšieho ako 26 rokov, ktorý poberá dôchodok vo výške 500 Kčs mesačne, až o 200 Kčs mesačne v prípadoch hodných zreteľa.

§ 11
Pôsobnosť krajských národných výborov

(1) Krajský národný výbor

a) zastupuje Úrad dôchodkového zabezpečenia v Prahe pred súdom v konaní o preskúmanie rozhodnutia vo veciach dôchodkového zabezpečenia,

b) spracúva rozbory invalidizácie v kraji a navrhuje príslušným orgánom opatrenia smerujúce k prevencii invalidity a k odstráneniu následkov invalidity.

(2) Posudková komisia sociálneho zabezpečenia krajského národného výboru podáva posudky v súdnom konaní vo vecich dôchodkového zabezpečenia a v odvolacom správnom konaní, pokiaľ sa napadnuté rozhodnutie vydalo na základe posudku posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia okresného národného výboru.

TRETIA ČASŤ
PÔSOBNOSŤ NÁRODNÝCH VÝBOROV NA ÚSEKU SOCIÁLNEJ STAROSTLIVOSTI

§ 12

Národné výbory organizujú sociálnu starostlivosť a zabezpečujú občanom a rodinám s deťmi na prekonanie nepriaznivej životnej situácie sociálnu pomoc dávkami a službami sociálnej

starostlivosti. Za tým účelom vyhľadávajú v spolupráci so štátnymi, družstevnými a spoločenskými organizáciami občanov, ktorí potrebujú sociálnu starostlivosť.

Starostlivosť o rodinu a deti

§ 13

(1) V starostlivosti o rodinu a deti rozvíjajú národné výbory sústavnú starostlivosť zameranú na utváranie priaznivých podmienok, ktoré umožňujú, aby rodiny riadne plnili svoje spoločenské funkcie, najmä vo výchove detí.

(2) Národné výbory sa v súčinnosti so socialistickými organizáciami starajú o utváranie podmienok, ktoré umožňujú alebo uľahčujú rodičom a iným občanom zodpovedným za výchovu riadny výkon starostlivosti o deti; na to národné výbory budujú najmä predškolské a mimoškolské zariadenia a zriaďujú služby, ktoré majú význam pre pracujúcich rodičov, najmä zamestnané matky.

(3) Národné výbory pomáhajú rodinám plniť ich úlohy; dbajú o to, aby sa predišlo ujmám, ktoré by deti a mladiství mohli utrpieť v rodinách, na pracoviskách a inde, a chránia ich pred škodlivými vplyvmi; isťujú prípady narušených rodín a ohrozeného alebo narušeného vývoja detí a pôsobia na odstránenia ich príčin a dôsledkov; za tým účelom môžu nariadiť alebo urobiť výchovné opatrenia;8) organizujú náhradnú rodinnú výchovu detí.

(4) Národné výbory vykonávajú sociálno-právnu ochranu detí a ppomáhajú ťarchavým ženám, rodičom alebo iným občanom starajúcim sa o nezaopatrené deti, ktorí to z vážnych dôvodov potrebujú, pri ochrane ich práv a právom chránených záujmov.

§ 14
Pôsobnosť miestnych (mestských) národných výborov

Miestny (mestský) národný výbor

a) rozhoduje

   1. o napomenutí maloletého, jeho rodičov a občanov, ktorí narušujú jeho riadnu výchovu,9)

   2. o určení dohľadu nad maloletým; 10)

b) navrhuje orgánu príslušnému rozhodovať o prídavkov na deti (výchovnom), aby v odôvodnených prípadoch zastavil výplatu tejto dávky oprávnenému príjemcovi,11)

c) poskytuje deťom v naliehavých prípadoch okamžitú pomoc,

d) oznamuje súdom a iným štátnym orgánom skutočnosti, ktoré majú význam pre konanie a rozhodovanie vo veciach detí,

e) oznamuje okresnému národnému výboru, ktorým rodinám, deťom a ťarchavým ženám treba poskytnúť sociálnu starostlivosť, a spolupôsobí pri jej poskytovaní,

f) oznamuje orgánom, ktoré rozhodujú o materskom príspevku, skutočnosti, ktoré sú významné pre rozhodnutie o nároku ženy na materský príspevok,

g) chráni deti a mladistvých pred škodlivými vplyvmi, ktoré ohrozujú ich riadnu výchovu,

h) vyhľadáva a odporúča okresnému národnému výboru občanov vhodných za osvojiteľov, opatrovníkov a pestúnov a navrhuje vhodných občanov za dôverníkov starostlivosti o deti,

ch) spolupôsobí pri výkone ochranných alebo výchovných opatrení vyslovených súdom alebo okresným národným výborom a sleduje ich účinnosť,

i) zúčastňuje sa na výchove občanov k manželstvu a k zodpovednému rodičovstvu.

Pôsobnosť okresných národných výborov

§ 15

Okresný národný výbor

a) rozhoduje

1. v nevyhnutných prípadoch o okamžitom umiestnení dieťaťa do náhradnej výchovy nahrádzajúcej výchovu rodičov na čas, kým rozhodne súd,
2. o odvolaní proti rozhodnutiu sociálnej komisie jednotného roľníckeho družstva o materskom príspevku,
3. o poskytovaní peňažných príspevkov, vecnej pomoci, pôžičiek a opatrovateľskej služby,
4. o umiestnení matky s dieťaťom, prípadne ťarchavej ženy do domova pre matky s deťmi, ktorý spravuje,
5. o ďalších opatreniach podľa osobitných predpisov; 12)

b) vykonáva funkciu opatrovníka detí,13)

c) vykonáva určený dohľad nad deťmi,14)

d) sleduje vývoj detí, ktoré boli umiestnené do výchovy iných občanov ako rodičov,

e) navrhuje súdu nariadenie ústavnej výchovy15) alebo uloženiu ochrannej výchovy16) alebo obmedzenie, prípadne pozbavenie rodičovských práv17) a zrušenie ústavnej výchovy,

f) na žiadosť súdu podáva správy o skutočnostiach potrebných na rozhodovanie o výchove a výžive detí,

g) stará sa o to, aby deti, ktoré prepustili z ústavnej alebo ochrannej výchovy, alebo mladiství, ktorých prepustili z výkonu trestu odňatia slobody, boli prijatí do škôl alebo pracovného pomeru, prípadne aj vhodne ubytovaní,

h) zúčastňuje sa na trestnom konaní proti mladistvým,

ch) vedie evidenciu ťažko vychovateľných detí.

§ 16

Okresný národný výbor organizuje a koordinuje výchovu občanov k manželstvu a zodpovednému rodičovstvu a poskytuje aj rady manželom, rodičom a deťom, ťarchavým ženám v otázkach týkajúcich sa manželských a rodinných vzťahov, výchovy detí, určenia otcovstva; pomáha pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov týchto občanov.

§ 17

Okresný národný výbor pri plnení úloh starostlivosti o rodinu a deti spolupracuje s aktívom dobrovoľných spolupracovníkov, najmä dôverníkov starostlivosti o deti, ktorých vymenúva spravidla na návrh miestnych (mestských) národných výborov.

§ 18

Okresný národný výbor svojou komisiou starostlivosti o rodinu a deti

a) rozhodduje

1. o napomenutí maloletého, jeho rodičov a občanov, ktorí narušujú jeho riadnu výchovu, ak tak neurobil miestny (mestský) národný výbor,18)
2. o určení dohľadu nad maloletým, ak tak neurobil miestny (mestský) národný výbor,19)
3. o uložení obmedzenia maloletému, ktoré zabráni škodlivým vplyvom na jeho výchovu,20)
4. o poskytnutí príspevku na výživu dieťaťa,21)

5. o poskytnutí odmeny pestúnovi, ak je ním starý rodič dieťaťa zvereného do pestúnskej starostlivosti,22)
6. o odvolaní proti rozhodnutiu miestneho (mestského) národného výboru o napomenutí alebo určení dohľadu nad maloletým,
7. o odstránení tvrdostí zákona pri poskytovaní materského príspevku, ak je na rozhodovanie o nároku príslušný okresný národný výbor alebo sociáálna komisia jednotného roľníckeho družstva;23)

b) plní úlohy pri koordinácii činnosti orgánov pôsobiacich v starostlivosti o rodinu a deti.

§ 19
Pôsobnosť krajských národných výborov

Krajský národný výbor

a) rozhoduje o umiestnení matky s dieťaťom, prípadne ťarchavej ženy do domova pre matky s deťmi, ktorý spravuje,
b) spolupracuje s orgánmi riadiacimi výchovné zariadenia, v ktorých sú mladiství vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody.

§ 20
Oprávnenia občanov poverených starostlivosťou o rodinu a deti

Pri plnení svojich úloh sú funkcionári a pracovníci národných výborov, dôverníci starostlivosti o deti, občania poverení dohľadom a iní dobrovoľní spolupracovníci oprávnení navštíviť dieťa a rodinu v byte alebo na mieste, kde trávi svoj voľný čas, dieťa v škole, mladistvého na pracovisku a zistiť, ako je zabezpečená starostlivosť o nich; majú tiež právo požadovať od všetkých zúčastnených občanov potrebné informácie a vysvetlenia.

Starostlivosť o občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou

§ 21

Národné výbory sa starajú o to, aby sa občania so zmenenou pracovnou schopnosťou mohli zapojiť do pracovného procesu a zúčastňovať sa tak na plnení hospodárskych úloh a na rozvoji spoločnosti.

§ 22

Okresný národný výbor

a) rozhoduje
   1. o príspevku pred umiestnením do zamestnania, o príspevku počas prípravy na pracovné uplatnenie a o zvýšení týchto príspevkov na rodinných príslušníkov,
   2. o udelení predchádzajúceho súhlasu organizácii na rozviazanie pracovného (učebného) pomeru výpoveďou a občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou,24)
   3. o úhrade nákladov na prípravu na pracovné uplatnenie občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou, ktorých do tejto prípravy vyslal okresný národný výbor,
   4. o prijatí občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou do prípravy na pracovné uplatnenie organizované národným výborom,
   5. o príspevkoch podľa osobitných predpisov;
b) v súčinnosti s organizáciami každoročne určuje pllán zamestnanosti občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou,
c) v súčinnosti s organizáciami každoročne vypracúva plán úloh potrebný na vykonávanie pracovnej rehabilitácie,

d) každoročne vyhradzuje v plánoch rozmiestnenia dorastu počet učebných miest, miest v školách a počet pracovných miest potrebných pre mladistvých občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou,

e) odporúča organizácii prijať občana so zmenenou pracovnou schopnosťou do pracovného pomeru,

f) môže organizácii odňať alebo obmedziť oprávnenie na nábor pracovných síl pri závažnom neplnení plánu zamestnanosti občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou,

g) kontroluje, či organizácie zodpovedne vyberajú pracovné miesta pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou,

h) sleduje, či príprava na pracovné uplatnenie, výkon zamestnania, pracovné podmienky a prostredie nemajú nepriaznivý vplyv na zdravotný stav pracujúcich občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou a či títo občania nepotrebujú ďalšiu pomoc,

ch) vedie evidenciu občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou, ktorá obsahuje aj údaje o ich pracovnom uplatnení v jednotlivých organizáciách.

§ 23

Okresný národný výbor svojou posudkovou komisiou sociálneho zabezpečenia

a) rozhoduje

1. o tom, či ide o občana so zmenenou pracovnou schopnosťou, prípadne o občana so zmenenou pracovnou schopnosťou s ťažším zdravotným postihnutím,
2. o nevyhnutnosti trvalého prevedenia pracujúceho na inú prácu o nevyhnutnosti trvale zmeniť zamestnanie, ak v súvislosti s rozhodovaním o tom, že ide o občana so zmenenou pracovnou schopnosťou, zistila, že pracujúci so zreteľom na svoj zdravotný stav natrvalo stratil schopnosť vykonávať dotersjšiu prácu alebo že ju nesmie vykonávať pre ochorenie na chorobu z povolania alebo pre ohrozenie touto chorobou,25)

b) v súvislosti s rozhodovaním odporúča u občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou, prípadne u občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou s ťažším zdravotným postihnutím

1. opatrenie na obnovenie pracovnej schopnsti posudzovaného, vhodnosť jeho ďalšieho liečenia alebo obstaranie vhodných pomôcok a vhodnú úpravu pracovných podmienok,
2. vhodné pracovné uplatnenie a prípravu na pracovné uplatnenie s ohľadom na ich zdravotný stav a kvalifikáciu,
3. umiestnenie do výrobných družstiev invalidov, do hospodárskych zariadení Zväzu invalidov v Českej socialistickej republike a do chránených dielní (pracovísk) organizácií.

Starostlivosť o občanov ťažko postihnutých na zdraví

§ 24

Národné výbory organizujú a vykonávajú starostlivosť o občanov ťažko postihnutých na zdraví tak, aby sa týmto občanom poskytovala podľa ich individuálnych potrieb pomoc na prekonanie ťažkostí, ktoré im spôsobuje ťažké postihnutie na zdraví.

§ 25

Pôsobnosť miestnych (mestských) národných výborov

Miestny (mestský) národný výbor

a) rozhoduje

1. o poskytnutí príspevku na spoločné stravovanie,
2. o poskytnutí jednorazového peňažného príspevku, s výnimkou príspevku na zakúpenie motorového vozidla a na jeho prevádzku a príspevku na zabezpečenie špeciálnych pomôcok,
3. o poskytovaní vecnej pomoci,

4. o prijatí do ústavu sociálnej starostlivosti, ktorý spravuje, a o prepustení z neho, ako aj o úhrade za poskytované služby;

b) umožňuje účasť na spoločnom stravovaní;

c) plní úlohy v starostlivosti o zapojenie občanov ťažko postihnutých na zdraví do spoločenského a kultúrneho života.

Pôsobnosť okresných národných výborov

§ 26

Okresný národný výbor

a) rozhoduje

1. o poskytnutí opatrovateľskej služby a úhrade za ňu,
2. o poskytnutí opakujúcich sa príspevkov, najmä na diétne stravovanie, príspevkov na zabezpečenie špeciálnych pomôcok a v prípade ťažkej chyby nosného a pohybového ústrojenstva aj na zakúpenie motorového vozidla a na jeho prevádzku,
3. o prijatí do ústavu sociálnej starostlivosti, ktorý spravuje, o prepustení z neho, o premiestnení do iného ústavu, ako aj o úhrade za poskytované služby;

b) organizuje a umožňuje občanom ťažko postihnutým na zdraví účasť na spoločenskom a kultúrnom živote;

c) vedie evidenciu detí a mladistvých postihnutých na zdraví v záujme zabezpečenia a prehĺbenia komplexnej starostlivosti o nich.

§ 27

Okresný národný výbor svojou posudkovou komisiou sociálneho zbezpečeniaa rozhoduje o tom, či ide o občana ťažko postihnutého na zdraví, o stupni tohto postihnutia a o priznaní mimoriadnych výhod.

§ 28
Pôsobnosť krajských národných výborov

Krajský národný výbor rozhoduje o prijatí občana ťažko postihnutého na zdraví do ústavu sociálnej starostlivosti, ktorý spravuje, o prepustení z neho, o premiestnení do iného ústavu a o úhrade za poskytované služby, a to aj v prípadoch, ak ide o ústavy zriadené pre potrebu celého kraja, ktoré však spravuje okresný národný výbor.

Starostlivosť o starých občanov

§ 29

Starostlivosť o starých občanov organizujú národné výbory tak, aby sa predovšetkým zabezpečilo a uľahčilo uspokojovanie životných potrieb tých občanov, ktorým nemôže poskytnúť potrebnú starostlivosť vlastná rodina. Utváraním vhodných podmienok a príležitostí národné výbory uľahčuí život v starobe všetkým občanom, umožňujú im účasť na spoločenskom a kultúrnom živote, pracovnú a verejnú činnosť.

§ 30
Pôsobnosť miestnych (mestských) národných výborov

Miestny (mestský) národný výbor

a) rozhoduje

1. o poskytnutí príspevku na spoločné stravovanie,

2. o poskytnutí jednorazového peňažného príspevku a o vecnej pomoci,
3. o prípadnej úhrade za služby poskytnuté v zariadení sociálnej starostlivosti, ktoré spravuje;

b) zriaďuje a spravuje zariadenia sociálnej starostlivosti pre starých občanov, ktoré majú miestny význam;

c) umožňuje starým občanom účasť na spoločnom stravovaní;

d) spolupracuje s príslušnými orgánmi v otázkach bývania starých občanov.

§ 31
Pôsobnosť okresných národných výborov

Okresný národný výbor

a) rozhoduje
   1. o poskytnutí opatrovateľskej služby a úhrade za ňu,
   2. o poskytnutí opakujúcich sa peňažných príspevkov,
   3. o prijatí do ústavu sociálnej starostlivosti, ktorý spravuje, o prepustení z neho, o premiestení do iného ústavu a o úhrade za poskytované služby;

b) organizuje a umožňuje účasť starých občanov na spoločenskom a kultúrnom živote.

Starostlivosť o bčanov, ktorí potrebujú osobitnú pomoc

§ 32

Občanom, ktorí sa v dôsledku mimoriadnych udalostí ocitli v osobitne ťažkých pomeroch a nemôžu ich dočasne prekonať vlastným pričinením ani za pomoci svojej rodiny, poskytuje okresný národný výbor vecnú pomoc, peňažné príspevky, prípadne pôžičky.

§ 33

(1) Občanom, ktorí žijú v mimoriadne ťažkých pomeroch, a preto potrebujú pomoc spoločnosti na prekonanie dôsledkov a návykov prameniacich z odlišného spôsobu života v minulosti, poskytuje okresný národný výbor najmä výchovnú starostlivosť, poradenskú službu a podľa potreby aj vecnú pomoc a peňažné príspevky.

(2) Na výchovnej starostlivosti o týchto občanov sa zúčastňujú miestne (mestské) národné výbory.

(3) V miestach s väčšou koncentráciou občanov uvedených v odseku 1 zriaďujú národné výbory ako svoje poradné orgány komisie zamerané na prehĺbenie a koordináciu starostlivosti o týchto občanov.

Starostlivosť o občanov spoločensky neprispôsobených

§ 34

Okresný národný výbor v starostlivosti o občanov spoločensky neprispôsobených rozvíja predovšetkým výchovnú a poradenskú činnosť a poskytuje týmto občanom pomoc pri pracovnom umiestnení a pri ubytovaní, v prípade potreby ubytovanie v účelovom zariadení a podľa sociálnych pomerov týchto občanov aj pôžičky alebo eňažný príspevok, prípadne vecnú pomoc.

§ 35

Na výchovnej starostlivosti o občanov spoločensky neprispôsobených sa zúčastňujú miestne (mestské) národné výbory.

§ 36

Pri posudzovaní vhodndosti pracovných miest pre občanov spoločensky neprispôsobených hodnotí okresný národný výbor v spolupráci s organizáciou najmä,

a) či je miesto vhodné vzhľadom na zdravotný stav a schopnosti a pokiaľ možno aj na kvalifikáciu občana,

b) či ide o miesto vhodné na výchovné ovplyvňovanie, najmä pracovným kolektívom, ktorý by mohol priaznivo pôsobiť na tohto občana.

Spoločné ustanovenia o službách sociálnej starostlivosti

Zariadenia sociálnej starostlivosti

§ 37

Na poskytovanie niektorých služieb sociálnej starostlivosti zriaďujú národné výbory tieto účelové zariadenia:

a) ústavy sociálnej starostlivosti,

b) manželské a predmanželské poradne,

c) domovy pre matky s deťmi,

d) osobitné zariadenia na výkon pestúnskej starostlivosti,

e) výcvikové strediská a zariadenia pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou,

f) zariadenia pre občanov spoločensky neprispôsobených,

g) kluby dôchodcov,

h) samostatné jedálne s vlastnou kuchyŇou pre dôchodcov,

ch) strediská osobnej hygieny.

§ 38

Na poskytovanie ústavnej sociálnej starostlivosti národné výbory zriaďujú a spravujú tieto ústavy sociálnej starostlivosti:

a) ústavy pre telesne postihnutú mládež,

b) ústavy pre mentálne postihnutú mládež,

c) ústavy na denný a týždňový pobyt mentálne postihnutej mládeže,

d) ústavy pre telesne postihnutých dospelých občanov,

e) ústavy pre zmyslove postihnutých dospelých občanov,

f) ústavy pre mentálne postihnutých dospelých občanov,

g) domovy dôchodcov,

h) domovy - penzióny pre dôchodcov.

§ 39

(1) Ústavy sociálnej starostlivosti zriaďujú a spravujú okresné národné výbory, pokiaľ sa ďalej neustanovuje i nak.

(2) Mestské národné výbory môžu zriaďovať a spravovať ústavy sociálnej starostlivosti miestnho významu, najmä ústavy na denný a týždňový pobyt mentálne postihnutej mládeže.

(3) Krajské národné výbory zriaďujú a spravujú ústavy sociálnej starostlivosti krajského významu určené prevažne pre potrebu celého kraja alebo niekoľkých krajov. Správu týchto ústavov, s výnimkou rozhodovania o prijatí do nich, o prepustení z nich, o premiestnení do iného ústavu a o úhrade za poskytované služby, môžu zveriť okresnému národnému výboru.

(4) Národný výbor hlavného miesta Prahy zriaďuje ústavy sociálnej starostlivosti pre potrebu obyvateľov hlavného mesta Prahy.

§ 40

Ministerstvo v prípade potreby zriaďuje a spravuje zariadenia sociálnej starostlivosti s osobitným zameraním.

§ 41

Zariadenia sociálnej starostlivosti uvedené v § 37 pod písm. a) až e) možno zriadiť alebo zrušiť a ich objekty odňať ich účelu len so súhlasom krajského národného výboru, a ak ide o zariadenia spravované krajským národným výborom, po prerokovaní s ministerstvom. Požiadavka súhlasu podľa osobitných predpisov tým nie je dotknutá.

§ 42
Opatrovateľká služba

(1) Opatrovateľskú službu poskytujú národné výbory starým alebo zdravotne ťažko postihnutým občanom za predpokladu, že potrebnú starostlivosť nemôžu zabezpečiť rodinní príslušníci týchto občanov, ktorí s nimi žijú v spoločnej domácnosti, ako aj rodinám s deťmi, ak ju nemožno zabezpečiť inak.

(2) Opatrovateľskú službu poskytujú národné výbory prostredníctvom opatrovateliek a dobrovoľných pracovníkov opatrovateľskej služby. Dobrovoľným pracovníkom poskytuje národný výbor odmenu.

§ 43
Stravovanie dôchodcov

Národné výbory organizujú a zabezpečujú dôchodcom stravovanie najmä v organizáciách, v ktorých pracovali pred odchodom do dôchodku, v závodných a diétnych jedálňach pre dôchodcov.

§ 44
Pôžičky

(1) Pôžičky, ktoré poskytuje národný výbor v rámci sociálnej starostlivosti, sú bezúročné.

(2) Pri poskytnutí pôžičky uzavrie národný výbor s občanom, ktorému sa pôžička poskytla, písomnú dohodu o splátkach, prípadne o zrážkach zo mzdy,26) v ktorej sa najmä uvedie, v akých splátkach a termínoch sa bude pôžička splácať.

§ 45
Okresné ústavy sociálnych služieb

(1) Okresné národné výbory môžu zriaďovať okresné ústavy sociálnych služieb.

(2) Okresné ústavy sociálnych služieb komplexne zabezpečujú ekonomické a technické riadenie služieb sociálnej starostlivosti, pri niektorých službách aj organizáciu ich poskytovania.

§ 46
Krajské metodické strediská

Krajské národné výbory zriaďujú pre metodicko-odborné riadenie ústavnej sociálnej starostlivosti, prípadne ďalších služieb sociálnej starostlivosti krajské metodické strediská.

ŠTVRTÁ ČASŤ
VŠEOBECNÉ USTANOVENIA O KONANÍ

§ 47

(1) Pre konanie vo veciach upravených týmto zákonom platia všeobecné predpisy o správnom konaní, ak tento zákon alebo zákon o sociálnom zabezpečení neustanovuje inak.

(2) Miestna príslušnosť národných výborov v správnom konaní sa spravuje

a) miestom stáleho pracoviska účastníka konania, na ktorom pracuje alebo poberá nemocenské dávky, ak

   1. je na tomto pracovisku závodné zdravotnícke zariadenie, v ktorom pôsobí posudková komisia sociálneho zabezpečenia okresného národného výboru; ak však zdravotný stav účastníka konania nedovoľuje, aby sa zúčastnil na rokovaní posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia v tomto mieste, spravuje sa miestna príslušnosť posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia miestom bydliska účastníka konania,

   2. rozhodujú o nevyhnutnosti trvalého prevedenia pracujúceho na inú prácu alebo o nevyhnutnosti trvalej zmeny zamestnania zo zdravotných dôvodov,

   3. rozhodujú o udelení predchádzajúceho súhlasu organizácii naa rozviazanie pracovného (učebného) pomeru výpoveďou s občanom so zmenenou pracovnou schopnosťou;27)

b) miestom prípravy na pracovné uplatnenie, ak ide o výplatu príspevku počas prípravy na pracovné uplatnenie, včítane jeho zvýšenia na rodinných príslušníkov, o poskytnutie nevyhnutných školských potrieb a učebníc a o úhradu nevyhnutných výdavkov spojených s prípravou na pracovné uplatnenie;

c) sídlom školy zriadenej pri ústave sociálnej starostlivosti, prípadne sídlom školy pre deti a mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť, ak účastníkom konania je žiak týchto škôl;

d) sídlom lekárskej komisie v pôsobnosti Federálneho ministerstva národnej obrany, Federálneho ministerstva vnútra a Ministerstva vnútra Českej socialistickej republiky, ak ide o posúdenie zdravotného stavu príslušníka ozbrojených síl z povolania a Zboru národnej bezpečnosti, s výnimkou kontrolnej lekárskej prehliadky požívateľa dôchodku, ktorého služobný pomer sa skončil;

e) sídlom nápravnovýchovného ústavu, ak ide o posúdenie zdravontého stavu odsúdeného v šase výkonu trestu odňatia slobody;

f) sídlom okresného alebo krajského národného výboru, ktorý spravuje ústav alebo iné zariadenie sociálnej starostlivosti, do ktorého má byť občan prijatý.

(3) Miestna príslušnosť národných výborov vo veciach starostlivosti o občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou sa spravuje miestom stáleho pracoviska týchto občanov, ak národné výbory

a) odporúčajú vhodnú úpravu pracovných podminok alebo vhodné pracovné uplatnenie občana so zmenenou pracovnou schopnosťou v organizácii, vo výrobnom družstve invalidov alebo v družstve invalidov pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou s ťažším zdravotným postihnutím;

b) sledujú, či príprava na pracovné uplatnenie, výkon zamestnania, pracovné podmienky a prostredie nemajú nepriaznivý vplyv na zdravotný stav občanov so zmenenou

1) § 129 až 135, § 162 a § 165 zákona č. 121/1973 Zb. o sociálnom zabezpečení.

2) Zákon č. 88/1968 Zb. o predĺžení materskej dovolenky, o dávkach v materstve a o prídavkoch na deti z nemocenského poistenia v znení zákona č. 99/1972 Zb. o zvýšení prídavkov na deti a výchovného.
Z8kon č. 107/1971 Zb. o materskom príspevku.
Zákon č. 50/1973 Zb. o pestúnskej starostlivosti.

3) Pôsobnosť Národného výboru hlavného mesta Prahy je upravená zákonom č. 111/1967 Zb. o hlavnom mesta Prahe.

4) § 2 a § 7 zákona č. 117/1966 Zb. o niektorých dôsledkoch zanedbávania starostlivosti o deti v znení zákona č. 99/1972 Zb.

5) Vyhláška č. 76/1957 Ú. 1. o prechode z pracovnej neschopnosti do invalidity (čiastočnej invalidity).

6) § 37 ods. 1 písm. a), § 46 ods. 1 písm. d), § 51 ods. l písm. c) Zákonníka práce.

7) § 24 ods. 2 zákona č. 88/1968 Zb. v znení zákona č. 99/1972 Zb.

8) § 43 Zákona o rodine.

9) § 43 ods. 2 písm. a) Zákona o rodine.

10) § 43 ods. 2 písm. b) Zákona o rodine.

11) § 2 a § 7 zákona č. 117/1966 Zb. v znení zákona č. 99/1972 Zb.

12) Zákon č. 107/1971 Zb., zákon č. 50/1973 Zb.

13) § 83 ods. 2 Zákona o rodine.

14) § 43 ods. 2 písm. b) Zákona o rodine.

15) § 45 ods. 2 Zákona o rodine.

16) § 84 ods. 1 a § 86 Trestného zákona.

17) § 44 ods. 2 a 3 Zákona o rodine.

18) § 43 ods. 2 písm. a) Zákona o rodine.

19) § 43 ods. 2 písm. b) Zákona o rodine.

20) § 43 ods. 2 písm. c) Zákona o rodine.

21) § 100 Zákona o rodine.

22) § 8 ods. 2 zákona č. 50/1973 Zb.

23) § 14 zákona č. 107/1971 Zb.

24) § 50 a § 231 Zákonníka práce.

25) § 37 ods. 1 písm. a), § 46 ods. 1 písm. d), § 51 ods. 1 písm. c) Zákonníka práce.
§ 24 ods. 1 písm. a) zákona č. 122/1975 Zb.

26) § 57 Občianskeho zákonníka.

27) § 50 a § 231 Zákonníka práce.

28) § 84 správneho poriadku.
§ 9 ods. 1 a § 10 ods. 2 vyhlášky č. 108/1964 Zb. o pôsobnosti národných výborov vo veciach sociálneho zabezpečenia,
§ 12 ods. 2 vládneho nariadenia č. 59/1964 Zb. o úlohách národných výborov pri starostlivosti o deti.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.